

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/21/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8611201083
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8611201083.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: V. H., rod. W., nar. XX.X.XXXX, bytom Z. XX, právne zastúpená JUDr. Milošom Hnatom, advokátom, so sídlom Tkáčska 2, 080 01 Prešov, proti žalovaným 1/ M. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom Z. XX, 2/ M. Z., rod. G., nar. XX.X.XXXX, bytom Z. XX, právne zastúpení Mgr. Zuzanou Vaňkovou, advokátkou, so sídlom Sovietskych hrdinov 200/33, 089 01 Svidník, o určenie rozsahu dedičstva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 6C/27/2011-351 zo dňa 10.10.2017 takto

rozhodol:

I. Potvrďuje sa rozsudok.

II. Priznáva sa žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol:

„I. Žalobu zamietla.

II. Priznáva žalovanej strane náhradu trov konania v rozsahu 100 % na účet právnej zástupkyne, o výške ktorých súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku“.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 123, § 124, § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

3. V odôvodnení okrem iného uviedol, že žalobkyňa sa podaným návrhom domáhala určenia rozsahu dedičstva k nehnuteľnosti - pozemku parcelné číslo - C KN parc. číslo XXX záhrady o výmere 153 m², k. ú. Z. zapísanej na LV č. XX, že táto patrí do dedičstva po poručiťke O. W., nar. XX.X.XXXX, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX.

4. Súd prvej inštancie osobitnou výzvou (bod 4 odôvodnenia) vyzval žalobkyňu na doplnenie okruh strán sporu na strane žalobcov resp. žalovaných, avšak márne, nakoľko žalobkyňa v tomto smere okruh strán sporu nedoplnila, pričom z dedičského konania po poručiťke D/XX/XX (bod 11 odôvodnenia) je zrejmé, že ako dedičia do úvahy prichádzajú deti poručiťky O. W., bytom Z. č. XX, , V. H., rod. W., bytom Z. č. XX, O. G., rod. W., bytom G., M. W., bytom Z.), teda žalobkyňa okruh strán sporu v súlade s názorom odvolacieho senátu nedoplnila. V merite veci nebol odstránený nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcov, nakoľko stranami sporu v tomto smere musia byť všetci dedičia, pretože ide o určenie, že vec - nehnuteľnosť (pozemok) patrí do dedičstva po poručiťke a to či už na strane žalobcov, resp. v prípade nesúhlasu so vstupom do konania na strane žalobcu potom v postavení na strane žalovaného.

V merite veci takto podaný žalobný predstavuje nedostatok aktívnej prípadne aj pasívnej legitímácie na konanie vo veci samej, preto žalobný návrh zamietol, nakoľko existujúci nedostatok nebol odstránený.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

6. Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Namietala, že predmet súdneho konania - parcelu CKN č. XXX užívala a užíva ako svoj majetok resp. majetok matky O. W., parcela bola poľnohospodársky obrábaná. O tom, že žalovaní sú vedení ako jej vlastníci sa žalobkyňa dozvedela až po tom, čo ju od nej chceli odkúpiť. Žalobkyňa opakovane vo svojich vyjadreniach uvádzala, že k zámene v r. 1946 došlo ústnou formou a následne bola rešpektovaná jej účastníkmi ako aj právnymi nástupcami viac ako 50 rokov. Vo vzťahu k pozemku CKN č. XXX zo strany matky žalobkyne dochádzalo aj k dobromyseľnej držbe, čo má za následok vydržanie vlastníckeho práva. Súd tieto okolnosti nevzal do úvahy, ani svedecké výpovede H. H., H. M., V. Y., M. F.. Z a právne irelevantné žalobkyňa považuje konštatovanie súdu, že v obci Z. prebiehala ROEP a žalobkyňa mohla v rámci ROEP vysporiadať tieto vzťahy. Konštatovanie súdu ohľadne nedostatku aktívnej legitímácie je nesprávne, ostatní dedičia neprejavili záujem o predmet sporu a takýmto spôsobom by boli obmedzené práva osôb na uplatňovanie si práv súdnou cestou. Súd prvej inštancie neumožnil doplnenie dokazovania navrhnutého na pojednávaní dňa 10.10.2017. Nevysporiadal sa s dôkazmi potvrdzujúcimi tvrdenia žalobkyne. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a žalobe vyhovel, alternatívne vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

7. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu navrhli rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016, (ďalej len „CSP“) po preskúmaní procesných podmienok zistil, že sú splnené podmienky na potvrdenie rozsudku.

9. Podľa § 91 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb., Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016, ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných. Na zmenu návrhu, na jeho späťvzatie, na uznanie alebo vzdanie sa nároku a na uzavretie zmluvy je však potrebný súhlas všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane.

Podľa § 78 ods. 1 a 2 CSP účinného od 01.07.2016, nútené spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Súd žalobu zamietne, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa odseku 1.

Podľa čl. 2 ods. 1 a 2 CSP, ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

10. Odvolací súd už v rozhodnutí č.k. 6Co/276/2014-274 zo dňa 26.01.2016 konštatoval, že žalobkyňou v predmetnej právnej veci je iba V. H., zvyšní právni nástupcovia po poručiťke O. W. stranami sporu nie sú. Z obsahu pripojeného spisu (Okresný súd Svidník sp. zn. 7C 229/2010), z rozhodnutia Štátneho notárstva vo Z. č.k. D XX/XX zo dňa XX.XX.XXXX (č.l. 342), z osvedčenia o dedičstve č.k. XD/XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, z osvedčenia o dedičstve č.k. XD/XXX/XXXX-XX zo dňa XX.XX.XXXX (č.l. 346) nepochybne vyplýva, že dedičmi po poručiťke O. W. boli aj O. G., rod. W., M. W., O. W.. V predmetnej právnej veci preto nie sú stranami sporu všetci právni nástupcovia po zomrelej (§ 91 ods. 2 O.s.p., s účinnosťou od 01.07.2016 § 78 CSP).

11. Napriek skutočnosti, že žalobkyňa bol vo vyššie uvedenom rozhodnutí odvolacieho súdu daný do pozornosti právny názor Najvyššieho súdu SR týkajúci sa okruhu subjektov pri žalobe o určenie rozsahu dedičstva, žalobkyňa nepodala návrh na pribratie zvyšných dedičov po poručiťke do konania či už na stranu žalobcu alebo žalovaného. Za stavu, že všetci právni nástupcovia nemusia nevyhnutne vystupovať v konaní na strane žalobcu, nemožno sa stotožniť s námietkou, že vyžadovaním účasti všetkých právnych nástupcov po poručiťke v konaní by došlo k odopretiu práva žalobkyne na súdnu ochranu. Pokiaľ totiž ide o účasť subjektov na strane žalovaných, táto nie je podmienená ich súhlasom s vedením konania, s ich vstupom do konania.

12. Odvolací súd opakovane poukazuje na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. „Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že určovací návrh spočívajúci v tom, že vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiteľovi, a teda že ju poručiteľ vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) len ten, koho práv a povinností sa takéto určenie týka. Takouto osobou môže byť len ten, kto je poručiteľovým dedičom, prípadne jeho právnym nástupcom.

K nadobudnutiu dedičstva však nedochádza len na základe smrti poručiteľa. Právna úprava dedičského práva vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva. Okrem iného predpokladá aj to, že dedičstvo po poručiteľovi musí byť súdom prejednané a rozhodnuté, konanie o dedičstve začína aj bez návrhu a v konaní o dedičstve musí byť prejednaný tiež majetok, ktorý nebol známy pri pôvodnom prejednaní a rozhodnutí o dedičstve. Podľa rozhodnutia súdu o potvrdení dedičstva alebo o vyporiadaní dedičov sa dedičstvo nadobúda s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa. V dobe od smrti poručiteľa až do potvrdenia dedičstva alebo vyporiadania dedičov právoplatným rozhodnutím súdu (§ 175p, § 175q, § 175zca O.s.p.), tu teda nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstvo skončí, a to najmä, kto bude poručiteľovým dedičom a ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerých dedičov.

Ak zanechal poručiteľ viac dedičov, sú až do právoplatného rozhodnutia súdu považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne. Ich dedičský podiel vyjadruje mieru, akou sa na týchto právach a povinnostiach navzájom podieľajú a majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle § 91 ods. 2 O.s.p.

To platí aj v prípade, ak poručiteľ zanechal viac dedičov a ak nebolo dedičstvo medzi nimi ohľadne vecí, o ktoré ide v občianskom súdnom konaní, vedenom s inou osobou ako dedičom (ktorá nie je poručiteľovým dedičom) vyporiadané. Za stavu, že v pôvodnom dedičskom konaní nebol tento majetok známy (nebol predmetom dedičstva) a nebol v konaní o dedičstvo prejednaný, sú až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci všetci dedičia považovaní za vlastníkov tejto veci. Z právnych úkonov týkajúcich sa tejto veci sú oprávnení a povinní voči iným osobám spoločne a nerozdielne a majú postavenie vyplývajúce z ustanovenia § 91 ods. 2 O.s.p. (porov. rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 10. 2010, sp. zn. 4Cdo 120/2009).

13. Pokiaľ sa v konaní o dedičstve vyskytne rozpor o tom, čo patrí do dedičstva po poručiteľovi, procesným nástrojom na jeho odstránenie je žaloba na určenie, že tá-ktorá vec (právo) patrí do dedičstva po poručiteľovi. O takejto žalobe rozhodne súd v sporovom konaní, účastníkmi ktorého (buď ako žalobcovia alebo žalovaní) sú všetci dedičia. Žaloba na určenie predmetu dedičstva je rozhodovacou praxou súdov považovaná za prípustný prostriedok riešenia sporov o tom, či určitá vec (právo) patrí do dedičstva (obdobný právny názor zaujal už Najvyšší súd Slovenskej republiky napr. v uznesení z 28. septembra 2006 sp.zn. 3 Cdo 178/2006). Pritom pre takéto sporové občianske súdne konanie treba všetkých účastníkov konania o dedičstve považovať za nerozlučných spoločníkov podľa § 91 ods. 2 O.s.p. (pozri tiež R 49/82 alebo R 65/2003) (porov. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. mája 2011, sp. zn. 1 Cdo 183/2009).

14. Vychádzajúc z čl. 2 CSP, v záujme naplnenia princípu právnej istoty odvolaciemu súdu nezostávalo iné, než rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť (§ 387 ods. 1 CSP), a to z dôvodu, že stranami sporu nie sú všetci právni nástupcovia po poručiteľke O. W., pričom skutkové okolnosti predmetného sporu neodôvodňujú odklon od ustálenej rozhodovacej praxe súdov v otázke aktívnej a pasívnej legitimácie v konaní o určenie rozsahu dedičstva.

15. Keďže žalobu bolo nutné zamietnuť vzhľadom na nedostatok legitimácie, odvolací súd sa osobitne z dôvodu hospodárnosti nevyjadroval k ostatným odvolacím námietkam, ktoré za tohto stavu neboli spôsobilé privodiť iné rozhodnutie vo veci.

16. V odvolacom konaní boli plne úspešní žalovaní, preto im v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnej žalobkyni v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).